

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Камен Димитров Петров

Университет за национално и световно стопанство-град София

Научна специалност:

Народно стопанство (Геоикономика и регионално развитие)

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност 4.4 Науки за земята. География на населението и селищата

Автор на дисертационния труд: *Велизар Весков Петров*

Тема на дисертационния труд: „Преодоляване на регионалните диспропорции в Република България чрез прилагане на ОП „Инициатива за малки и средни предприятия“ 2014-2020“

Основание за представяне на становището: Участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №РД-38-110/22.02.2021г. на Ректора на СУ „Св. Кл. Охридски“

1. Информация за дисертанта:

Дисертант Велизар Весков Петров се е обучавал по докторска програма към катедра „Регионално развитие“, в Геолого-географски факултет“ на СУ Св. Климент Охридски по професионално направление 4.4 „Науки за Земята“, научна специалност „География на населението и селищата, съгласно Заповед на №РД-20-112/17.01.2017г. Обучението е осъществено в редовна форма по същество под научното ръководство на доц. д-р Тони Трайков през периода 01.02.2017 г. - 01.02.2020 г. Докторантът е отчислен с право на защита със Заповед на Ректора на СУ №РД-20-103/20.01.2020 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на тема „Преодоляване на регионалните диспропорции в Република България чрез прилагане на ОП „Инициатива за малки и средни предприятия“ 2014-2020 ” се състои от 200 страници, в т.ч. увод, три глави, заключение, библиография и приложения. Библиографията съдържа 115 източника. Въпреки многообразието на научни и практико-приложни разработки и палитра от инструменти за насърчаването на регионалното развитие един от тях е ролята на малките и средните предприятия (МСП). За съжаление при тяхното функциониране в отделните селища и населени места, както и за тяхната подкрепа все още има редица спорни и нерешени въпроси относно тяхното функциониране и управление на предприятията от малкия и среден бизнес. Настоящият дисертационен труд се стреми да запълни определена празнина в тази посока, тъй като българските малки и средни предприятия бяха изправени пред сериозни затруднения от

финансова подкрепа, организационно икономическо, технологично и управленско естество, а за решаването на част от тези проблеми е посветен дисертационния труд главно чрез търсене на решения за подобряване на подкрепата за тези икономически активни лица. Дисертационния труд има своята актуалност и значимост, защото е свързан с изследването на процесите на развитие, регионализиране и роля на МСП в пространственото развитие на националната ни територия, като акцентът е поставен на ролята на ОП „Инициатива за малки и средни предприятия“ и нейната роля за постигане на положителна промяна в технологична среда и подкрепата на МСП – особено актуален въпрос в Четвърта индустриална революция. В научно-приложен аспект дисертационният труд е посветен на проблема за търсене на нови способности за конкурентоспособност на българските малки и средни предприятия и подобряване на механизмите за подкрепа и обновяване на технологична среда, което е прагматично средство за развитие, корпоративно самоуправление и усъвършенстване на тези икономически активни лица. Авторът на дисертацията е вложил усилия да предложи и да приведе в практиката за българските малки и средни предприятия хипотези, обосновани с апробация и структурен модел, които съответстват на обекта и предмета на изследване, а оттам да изпълни поставените цели и задачи. Благодарение на доброто познаване на проблема са определени правилно обектът, предметът, целта, изследователските задачи и основната теза на дисертационното изследване. Постигнато е съответствие спрямо изведения в дисертацията проблем, научното му обосноваване и практическо решаване чрез възможностите, способите и решенията българските малки и средни предприятия да се развиват и ефективно да се адаптират към регионалното развитие, както и постигане на ефективност при търсенето и избора на технологии. За постигане на поставените цели и задачи докторантът е извършил литературен обзор, който обхваща редица литературни източници. Авторът на дисертационния труд е определил изследователски задачи, които в тяхната логическа последователност и взаимовръзка способстват за изясняването на проблема и постигането на поставената цел. По-голямата част от литературните източници са признати научни разработки и отразяват съвременните аспекти на проблематиката, което позволява да се направи съждение, че докторантът е напълно запознат със състоянието на изследвания проблем. Забелязва се балансираност между отделните глави и добра логическа последователност на изведените проблеми. Авторът логично стига до извода, че създаването на надеждни механизми за подкрепа и технологичното развитие на организациите е определящо за тяхното развитие и най-вече за тяхното проектиране върху картата на регионите в България. Можем да подчертаем, че като цяло изследователският проблем е сложен, особено отнесен към избрания обект на изследване, малките и средни предприятия, които имат специфика по отношение на управлението, ограничеността на ресурсите, отношението към технологиите и организационното управление. В заключението са представени основни изводи от дисертационното изследване. Цялостното ми впечатление от дисертационния труд е, че е разработен на високо научно равнище. Имайки предвид цялостния изследователски труд и постигнатите резултати при апробацията, е необходимо да се отбележи, че дисертантът е изпълнил поставените цел и задачи.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

При извършените критични анализи, докторантът показва задълбочено познаване на проучваната област, демонстрира логична последователност в изследванията, които е

направил. Авторът е посочил адекватни изводи за постигнатите резултати и нерешени проблеми в дадената област, които са му послужили за аргументирано формулиране на целта и задачите на дисертационния труд. За осъществяване на целта и решаване на поставените задачи докторанта прилага експертно-аналитичния метод, чрез който са разработени изследователската теза и хипотези. Аргументирано е предположението, че основните проблеми свързани с функционалните особености и структура на малките и средни предприятия (МСП) почиват на необходимостта от технологичното им развитие. Тази група предприятия е „гръбнакът на икономиката“ за европейските страни, тъй като е отворена към технологични промени, търпи организационни и структурни промени, и генерира работни места. Насърчаването на тяхното развитие чрез финансови и други инструменти е от съществено значение за тяхната роля за изтеглящото развитие на регионите, както и съществена роля в регионалната икономика. За да се приспособяват към динамиката на бизнес средата, българските предприятия следва да извършват промени във вътрешната архитектура и да се адаптират успешно към влиянието на външните фактори, като основен свързващ елемент в този процес е самообучението, технологизиране и ефективно управление. Оттук следват допускането на обоснованите хипотези за съществена роля на МСП в процесите на регионално развитие, както и оценка на способността на предприятието да се адаптира към социалните промени и иновации с търсенето и избора на технологии, както и възможността на предприятието да използва информацията от външната среда и да се усъвършенства технологично. Представеният дисертационен труд е задоволително илюстриран с брой схеми, таблици и приложения, с отношение към решавания проблем.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В съответствие с избраната тематична област, дисертационния труд на докторант Велизар Весков Петров има формирани научно-приложни и приложни приноси, които са добре обособени в дисертационния труд и автореферата към него. Основни научно-приложни приноси на дисертационния труд следва да се считат: Идентифицирани и систематизирани са литературни източници, които имат пряко отношение към изследвания проблем, въз основа на което докторантът е осъществил последващата си работа за съставяне на хипотези и модел по отношение на технологичното развитие като фактор за стимулиране на промените в български малки и средни предприятия. Направен е анализ и оценка на малките и средни предприятия като са разкрити нови подходи относно зависимостите и особеностите по отношение на факторите, обуславящи динамиката на усвояване на средствата от фондовете на ЕС за малките и средни предприятия и значението им за регионалната икономика. Обогатена и допълнена е теорията за оценка и анализ на регулаторната и нормативна уредба, понятийния апарат и количествената и качествена оценка при функционирането и управлението на МСП в България, на национално и регионално ниво. Предложен и аргументиран е модел за подобряването на управлението на оперативната програма и нейните механизми за подкрепа свързани с управление и развитие на българските малки и средни предприятия. Авторът е очертал и кръга от проблеми свързани с необходимостта от регионално профилиране на малките и средни предприятия и особено с избор на технологии съобразяване с регионалните специфики и особености на регионалното развитие. Предложени са систематизирани мерки за повишаване на ефективността на малките и средни предприятия в България посредством подобряване на Оперативната програма „Инициатива за малките и средни предприятия“.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Основни постижения и резултати от дисертационния труд са публикувани в една (1) самостоятелна статия и два (2) доклада, единият е самостоятелен, а другият в съавторство на конференции с международно участие. Всички публикации показват съдържанието на отделните глави на дисертационния труд и представят в голяма степен научно-приложните и приложни постижения на докторанта

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е с общ обем от 40 стр. (формат А4), съответства на структурата на дисертационния труд и достоверно отразява неговото съдържание.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Представеният дисертационен труд представлява самостоятелно и задълбочено научно изследване на значим и актуален проблем в областта на управлението на технологичното развитие, като фактор за стимулиране на промените в българските малки и средни предприятия. Несъмнено ролята на малките и средните предприятия за осигуряване на заетостта в страната непрекъснато нараства. В това отношение изследвания проблем е многоаспектен, но избрания модел по същество може да се приеме за успешен. Смятам, че дисертационния труд е формиран целесъобразно в структурно отношение и показва персоналният подход на докторанта по проблема. Убеден съм, че целият материал е достоверен, подкрепен с реални данни от малки и средни предприятия в Република България. Към материала нямам критични бележки, но бих поставил следния въпрос към автора: „Считате ли, че по отношение на малките и средни предприятия може успешно да се подпомагат чрез регионални оперативни програми на ниво райони за планиране?“. Бих препоръчал на докторанта в бъдещата му научна работа да изследва по-задълбочено ролята на човешкия фактор при технологичните промени и особено съпротивата към тях. Също така да се фокусира изследванията си върху конкретни общини и области.

8. Заключение

Представеният дисертационен труд напълно покрива изискванията на Закона за развитие на академичния състав, на Правилника за учебната дейност на СУ Св. Климент Охридски и на критериите за присъждане на исканата образователна и научна степен. Във връзка с всичко казано дотук, предлагам на Уважаемото Жури да присъди на **Велизар Весков Петров**, образователната и научна степен "ДОКТОР" по професионално направление 4.4. „Науки за земята“, научна специалност „География на населението и селищата“.

Град София

30.04.2021 г.

Изготвил:

(доц. д-р Камен Петров)